

REFERAT FRA SEMINAR OM SIKHISME

Ved Haldis Breidlid, dosent ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier, OsloMet.

For første gang i Religionslærerforeningens historie ble et foredrag streamet (på grunn av Korona), og det var tilhørere både fysisk til stede i et klasserom på Kristelig Gymnasium i Oslo, og på Teams.

Tilhørerne kom fra ulike steder i Norge, og vi hadde også med oss noen representanter fra Religionslærerforeningene i Danmark.

I sitt foredrag tok Haldis Breidlid utgangspunkt i sin bok «Sikher» som kom ut i 2020. Boken tar opp et bredt spekter av temaer knyttet til sikhismen, med et særlig søkelys på unge norske sikher, og ser også nærmere på hvordan sikhene «forhandler» identitet og religiøs praksis blant annet i lys av sikhismens historie og hellige tekster.

Foredraget ga en god innføring i noen sentrale punkter fra boken, og Breidlid gikk også kort gjennom fakta knyttet til sikhismen i Norge. Det bor rundt 5000 sikher i Norge (25 millioner i hele verden, hvorav 23 millioner i India), med en stor konsentrasjon rundt Lier i Viken, Oslo og Bergen.

Religionslærerforeningen besøkte gurdwaraen på Alnabru i Oslo høsten 2019. Til tross for at det er flere sikher enn jøder i Norge og totalt i hele verden, er det fortsatt lite kunnskap om sikhismen i det norske folket.

Sikhene ønsker å ta aktivt del i det samfunnet de bor i. Mange sikher er engasjert i sosialt arbeid, og omsorg og tjeneste for andre (seva) er blant annet institusjonalisert gjennom at man serverer et varmt fellesmåltid (langar) i gurdwaraen til alle som måtte ønske det. Mange unge sikher i Norge har tatt lang og god utdanning, og det er for eksempel mange som har studert prestisjefag som medisin, ingeniør, juridiske fag og ernæring.

Breidlid gikk også gjennom sikhismens historie, fra Guru Nanak, som var sikhismens grunnlegger, via Guru Arjan som samlet første versjon av Guru Granth Sahib (sikhenes hellige bok) og som ble sikhenes første guru-martyr – til den tiende og siste guru, Gobind Singh, som innstiftet sikhers hellige brorskap (khalsaen) og som bestemte at den hellige skriftsamlingen, Adi Granth, skulle være sikhenes autoritet og endelige guru. Breidlid snakket også om fordrivelse og forflytting av sikher i India og Pakistan. Sikhenes historie i dette området de senere tiårene med mye vold og mange drap, har vært hovedgrunnen til at mange sikher har flyktet til andre land, og til Norge. Blant annet bidro delingen mellom India og Pakistan i 1947 til at flere millioner indere, derav mange sikher, ble drevet på flukt, og at et sted mellom 500 000 og 2 millioner mennesker ble drept. 1984 peker seg også ut som et år der mye skjedde, ikke bare som en følge av kampen for en egen selvstyrt stat, Khalistan, men også

operasjon Blue Stars angrep mot Harmandir Sahib (det gylne tempel i Amritsar), som ble etterfulgt av drapet på Indira Gandhi og flere hevndrap og massakrer på sikher.

I siste del av foredraget gikk Breidlid inn på hvordan sikher lever i Norge, gjennom hverdag og fest. Hun snakket både om navngivingsritualer, ekteskapsritualer og ritualer rundt døden. En av de mest betydningsfulle ritualene er vaisakhi-høytiden. I denne høytiden pleier sikhene å gå i prosesjon gjennom Oslo, en prosesjon som er synlig for resten av befolkningen i byen. I tillegg gjennomfører man hvert år den såkalte «turban-dagen». Sikhene opplever selv at noen av de store utfordringene knyttet til deres religion i Norge handler om mangel på kunnskap om religionen, blant annet at mange sikher ikke spiser halalkjøtt, og utfordringer knyttet til hår og turban. Identitetsspørsmålet for sikhene handler til dels om at de har en transnasjonal identitet, der de er en del av et globalt sikhfelleskap med sterke bånd til Panjar i India, og samtidig er del av det lokale samfunnet der de bor, noe som gir dem en nasjonal og stedbundet diasporaidentitet.

Publikum i salen kunne stille spørsmål, dette ble av praktiske grunner ikke gjennomført for dem som fulgte med via Teams. Erfaringene fra bruken av Teams var at til tross for noen tekniske utfordringer og at vi gjorde det for første gang, så fungerte lyden godt og vi kunne kommunisere ut til dem som ikke var til stede i Oslo.

Vi er svært takknemlige for at Halldis Breidlid foreleste for oss om sikhismen, og satte oss mer inn i et tema som det er viktig å heve kompetansen på blant religionslærere. Vi er også glad for at hun var villig til å dele foredraget både med dem som satt på KG i Oslo, og med dem som fulgte med via Teams. Vi ser positivt på muligheten til å kunne dele flere foredrag på denne måten i fremtiden.

Frode Kinserdal

Hvis plass: Bilde inn her: Foto Sikhisme Den norske turbandagen